Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 55. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 24-го БЕРЕЗНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 24, 1982 No. 55. VOL. LXXXIX.

Влаштовують демонстрацію в обороні Ю. Шухевича

Ню Йорк, Н.Й. — Товариство Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського (ТУСМ) проголосило тиждень від 22-27-го березня „Тижнем Юрія Шухевеча". Кульмінаційною точкою програм у цьому тижні буде демонстрація в Ню Йорку в суботу, 27-го березня, спочатку під головною квартирою Об'єднаних Націй на 47-ій вулиці і Першій авеню, а потім під будинком совєтської місії до ОН на 67-ій вулиці і Лексингтон авеню в обороні прав України і Ю. Шухевича.

Головна Управа ТУСМ-у інформує, що ці акції в обороні Ю. Шухевича, сина Головного Командира УПА Романа Шухевича-Тараса Чупринки, який від дитячого віку карається у совєтських в'язницях та концентраційних таборах Сибіру, ведуться вже кілька років підряд і знаходять позитивний відгук в американській пресі та серед численних законодавців в Сенаті і Палаті Репрезентантів. Також стейтові леґіслятури таких стейтів як Ню Йорк, Огайо, Мишиґен, Іллиной та інші прийняли відповідні резолюції, прихильні до українських акцій, і вислали їх до федерального Уряду у Вашінґтоні з проханням інтервеніювати у справі звільнення Шухевича і уділення йому дозволу на виїзд до З'єднаних Стейтів Америки.

Останні інформації з України дуже тривожні. Ю. Шухевич фізично хворий, а знущання над його родиною далі продовжуються. Тому українській спільноті невільно якраз тепер зупиняти кампанію в обороні Ю. Шухевича і його родини і треба зробити максимальні заходи для його звільнення, — говориться в інформації ГУ ТУСМ-у.

Для успішно ведених акцій ТУСМ видав цілий ряд брошур, летючок та іншого матеріялу і тому потребує також фінансової підтримки. Бажаючих допомогти молоді продовжувати це корисне діло управа ТУСМ-у просить звертатись на адресу: Ukrainian Student Organization of Michnowsky (TUSM), National Board, 136 Second Ave., New York, N.Y. 10003.

Іванна Климовська померла у Філядельфії

Філядельфія, Па. — В понеділок, 22-го березня 1982 року, тут у пополудневих годинах померла несподівано на атаку серця бл. п. Іванна Климовська, відома акторка-гумористка, яка виступала під псевдонімом „Язичинська", уродженка Самбора. Покійна ще юначкою проявила себе в тайному Пласті, а згодом у підпільній роботі. Була ув'язнена польською владою, коли в Галичині проходили арешти у зв'язку з подіями в Закарпатській Україні.

Працювала в Промбанку в Самборі за всіх трьох окупацій Західньої України. Останніх 15 років працювала на сцені. Крім ЗСА і Канади виступала по більших українських осередках Англії, а два роки тому перед українською громадою в Парижі. Була членом Об'єднання Мистців Української Сцени (ОМУС).

Панахида заповіджена на п'ятницю, 26-го березня ц.р. в похоронному заведенні М. Насевичів о год. 8-ій вечора. Похорон в суботу, 27-го березня до церкви св. Архистратига Михаїла, а потім на український цвинтар у Факс Чейсі. Бл. п. І. Климовська залишила в жалобі мужа Ярослава Климовського й інших членів родини.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ УНС ПЕРЕВОДИТЬ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНУ ПЕРЕВІРКУ

Головна Контрольна Комісія під час праці в Головній Канцелярії УНСоюзу (зліва): проф. І. Телюк, о. протопресвітер С. Біляк, д-р Б. Футей, мгр І. Геврик і проф. д-р Б. Гнатюк

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Головна Контрольна Комісія Українського Народного Союзу розпочала в понеділок, 22-го березня ц.р., передконвенційну перевірку майна, діловодства, організаційного стану видавництва „Свобода", Союзівки та інших ділянок активности УНС. Контролю переводять: д-р Богдан Футей (Клівленд), мгр Іван Геврик (Вінніпеґ), проф. Іван Телюк (Ню Гейвен), о. протопресвітер Степан Біляк (Бавнд Брук) і проф. д-р Богдан Гнатюк (Філядельфія).

При кінці контролі, тобто в п'ятницю, 26-го березня, Контрольна Комісія матиме спільне інформаційне засідання з членами Головного Екзекутивного Комітету УНС, а про висліди контролі звітуватиме на 30-ій Конвенції, яка, як відомо, відбуватиметься в Рочестері, Н. Й. в днях від 24-29-го травня ц.р.

АВТОМОБІЛЬНІ РОБІТНИКИ ПІДПИСАЛИ НОВИЙ ДОГОВІР

Дітройт, Миш. — Вслід за автомобільною компанією Форд, Дженерал Моторс підписала подібний договір з робітничою спілкою. В тому договорі спілка погодилася на різні уступки в платні і в привілеях.

Таким чином це стало вже загальним домінуючим спрямуванням у дальшому розвитку заробіткової ситуації в ЗСА. Декілька днів тому з кіл сталевої продукції ЗСА наспіли подібні інформації у зв'язку з недалеким уже заключуванням договорів і в тій галузі великого промислу.

В новому договорі юнія погодилася зрезиґнувати із щорічних підвишок платні, що вже було ввійшло в традицію автомобільного промислу, з дев'ятьох днів вільних від праці впродовж одного року, які були нормально заплачені, та піднесення заробітків відповідно до зросту коштів прожиття впродовж дев'яти місяців.

Речник спілки автомобільних робітників, Даґлес Фрейзер, заявив після підписання нового договору, що головною ціллю юнії під сучасну пору є зберегти місця праці для робітників. Місця праці загрожені, бо американська автомобільна промисловість знайшлася в тяжкій кризі з огляду на якість і ціни її виробів, які відстають поважно від світових стандартів, а зокрема від стандартів домінуючої під сучасну пору в світі японської автомобільної промисловости. Компанія також висловила задоволення з нового контракту й зі свого боку погодилася зревідувати пляни замкнення деяких фабричних комплексів, що було намічено на найближчі місяці. В загальному компанія погодилася не замикати ніяких фабричних комплексів впродовж найближчих двох років. Так само компанія погодилася продовжити виплачування допомог тим робітникам на двох фабриках у Каліфорнії, які замкнено на необмежений час, але не остаточно. Додатково компанія погодилася на деякі подібні концесії у відношенні до декількох інших ще не названих фабрик.

Одначе до найбільш радикальних нових заходів належить та точка нового договору, яка започатковує співучасть робітників у поділі майбутніх зисків компанії. Започаткування того впроваджує принцип партнерства робітників і власників підприємства та його керівництва, що на американському ґрунті дотепер не було надто популярним.

Зате в договорі не впроваджено пов'язання концесії робітників зі зміншенням ціни на автомобілі. Спілка й далі прихильно ставиться до впровадження того принципу, але керівництво Дженерал Моторс не погодилося на нього, з огляду на всілякі інші зміни в дотеперішній практиці, до яких спершу треба достосуватися, а тоді щойно можна буде говорити про дальші.

В ПОЛЬЩІ НЕ ЗАБУВАЮТЬ ВАЛЄНСУ

Ґданьск, Польща. — Леха Валєнсу, голову Крайового комітету вільної профспілки „Солідарність", не відпустили з його „золотої клітки", у якій він перебуває від 13-го грудня минулого року, тобто від проголошення воєнного стану у Польщі і перебрання там влади Військовою радою національного спасіння під керівництвом теперішнього першого секретаря Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії, прем'єр-міністра і міністра оборони Войцеха Ярузельского.

Валєнса і його родина, зокрема дружина, надіялись, що Військова рада дозволить йому взяти участь у хрестинах своєї дочки в неділю, 21-го березня ц.р., чого домагалася дружина у польських офіційних чинників і писала особистого листа до прем'єра Ярузельского. Військова хунта однак боялася реакції мешканців Ґданьска, міста у якому постала вільна профспілка і у якому вже неодноразово відбувались бурхливі робітничі демонстрації із засудом політики комуністичного уряду.

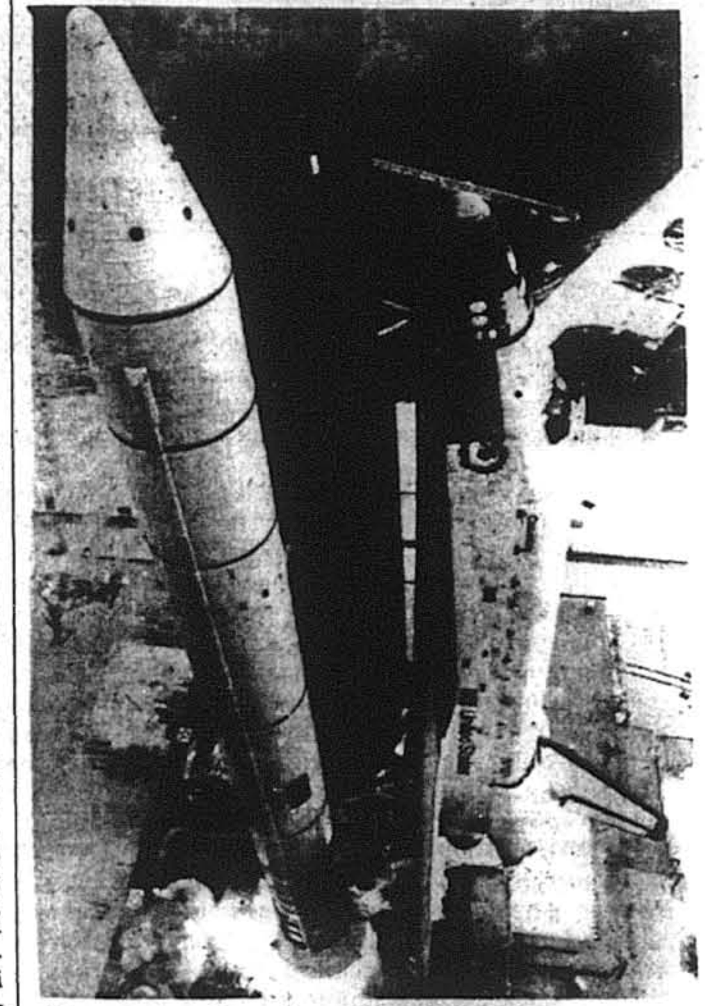
Христини донечки Валєнси відбулись без батька. Парохіяни подбали тільки про порожнє крісло для нього біля вівтаря, яке, як пишуть закордонні кореспонденти, символізувало теперішню ситуацію в Польщі — розділені родини, масові репресії, переповнені в'язниці і так звані ізоляційні, чи концентраційні табори з тисячами інтернованих, але не засуджених противників режиму.

Маленьку церковцю на передмісті Ґданьска заповнили вірні по береги. Кореспонденти пишуть, що принаймні 7,000 осіб прийшли не так на хрестини дочки Валєнси, як для пошанування її батька, звільнення якого вони домагалися після закінчення релігійних церемоній. Велика товпа народу голосно викрикувала: „Солідарність", „Дайте нам Леха Валєнсу" та інші гасла. Поліція не вмішувалась до товпи, але у збільшеній кількості зібралась поблизу церковці, щоб евентуально втрутитись, якщо б була така потреба.

При тій нагоді єпископ Лєх Качмарек, ординарій Ґданьска, закликав присутніх молитися за звільнення не тільки Валєнси, але також всіх ув'язнених, інтернованих і переслідуваних, а також за речників уряду, щоб вони, як заявив єпископ, „вміло провадили країною".

Вміжчасі варшавська телевізія передала ще одну 70-хвилинну програму з атакою на Валєнсу, вільну профспілку „Солідарність" і її керівників. Програму, названу „Наша Польща — 400 днів", дуже реклямували засоби масової інформації, закликаючи глядачів оглянути її. З цієї програми виходить, що винними за всі нещастя в Польщі є керівники „Солідарности", які „змусили уряд проголосити виїмковий стан в країні і обмежити рухи громадян". Політичні спостерігачі кажуть, що цією програмою Військова рада започаткувала мабуть посилену пропаґандивну акцію проти „Солідарности" та інших сил спротиву в Польщі.

„КОЛАМБІЯ" ЗНОВУ КРУЖЛЯЄ ДОВКОЛА ЗЕМЛІ

Міжпростірний корабель (справа) підноситься вгору на великій ракеті.

Кейп Каневерал, Фла. — Міжпростірний корабель З'єднаних Стейтів Америки „Коламбія" розпочав в понеділок, 22-го березня ц.р., свою третю з черги подорож довкола землі, тим разом із однотижневою місією.

На покладі міжпростірного корабля, який з гордістю Америки, знаходяться два астронавти: 46-річний полковник морської фльоти Джек Лавзма, який вже другий раз виконує місію в „Коламбії", і 45-річний Ґордон Фуллертон, полковник повітряної фльоти, досвідчений летун. Астронавти, згідно з інформаціями центру міжпростірних полетів в Гюстоні, Тексас, почуваються добре і машинерія корабля функціонує справно.

Директор цього проєкту Джордж Пейдж, розмовляючи з представниками преси після випущення корабля, висловив своє захоплення, не зважаючи, що політ був на одну годину спізнений з уваги на малий технічний дефект. „Це вперше ми запустили корабель у запляновану дні", — заявив директор Пейдж.

На покладі корабля „Коламбія" знаходиться дуже прецизна апаратура, при допомозі якої астронавти матимуть змогу спостерігати землю, а інші механізми реєструватимуть усі об'єкти в повітрі і на землі. Крім того корабель передаватиме до центру в Гюстоні фотознімки і усні звідомлення.

Після виконання місії астронавти Лавзма і Фуллертон приземлять корабель на військовій базі в полудневій частині стейту Ню Мексіко, бо база Едвардс в Каліфорнії змочена дощами. Поворот „Коламбії" заплянована на неділю 28-го березня у ранніх годинах.

У світі

КОМУНІСТИЧНИЙ УРЯД НІКАРАҐУА потвердив, факт переселення великої маси індіян з їхніх прадавніх теренів вздовж кордону з Гондурасом у глибину країни. Дотепер уряд Нікараґуа заперечував той факт, аж американські чинники опублікували докладні дані й світлини зруйнованих індіянських сіл, церков, громадських будинків, щойно тоді комуністи Нікараґуа до цього призналися. Дотепер виселено коло 100,000 селян з родинами, а дальші переселення — заплянавані. Уряд Нікараґуа пояснив переселення тим, що в тих прикордонних районах появилися партизани, які ведуть акцію проти нього, а індіяни їм сприяли. Індіяни, які належать до племени Міскіто, живуть примітивним життям, не мають ніяких громадських організацій, ані не беруть участи в політичному житті, тому вони не могли зорганізовано протиставитися тому насильству над ними, аж доки міжнародні організації не звернули на це увагу. Одначе в обличчі конечности серед них починають появлятися провідники загальногромадського покрою, одначе урях їх з місця арештовує. Дотепер арештовано коло 25 таких видніших між індіянами осіб, а деякі з них втекли за кордон до сусідніх країн, або сховалися в пралісах.

У ҐВАТЕМАЛІ ЧЕРВОНІ ПАРТИЗАНИ НАПАЛИ НА фарму американського фармера Піттса Джервіса, його вбили, а фарму спалили. Партизани зідентифікували себе як члени „Партизанської армії убогих" й відступили вони щойно тоді, коли появилися урядові вояки й відкрили по них вогонь. Це — другий американець, який загинув з рук червоних партизанів у Ґватемалі. Першим був о. Джеймс Арнолд Міллер з Висконсину, який вів місіонерську діяльність на станції ордену Християнських братів в провінції Гуегутенанго. Фармер Джервіс жив у Ґватемалі разом зі своєю дружиною вже близько десяти років, провадив взірцеву господарку й показував місцевим селянам нові й кращі форми господарювання. Його фарма була в селі Сан Крістобаль, 30 миль від столиці Ґватемалі. Прийшовши, партизани прогнали його жінку, а від нього вимагали грошей і зброї.

ВНУТРІШНЬОПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА ДВОХ головних угрупувань в чорній африканській республіці Зімбабве загострилася й прихильники обидвох груп вийшли на вулиці міст та розпочали між собою боротьбу. Боротьба покищо обмежується до дрючків і різних залізних предметів та каміння, але, як подають міжнародні репортери з Солсбері, столиці Зімбабве, боротьба загострюється і є небезпека переходу противників до пальної зброї. Така небезпека існує в першу чергу в менших містах та в селах, де слабша поліційна охорона та де є багато зброї в руках населення. Зброя ця залишилася ще з часів партизанської визвольної боротьби, хоч після проголошення держави Зімбабве її треба було здати до державних магазинів. Саме тепер поліція викрила великий магазин такої зброї і ствердила, що її приготовляла до плянованих виступів фракція Джошуа Нкоме, яка програла при виборах, але не хоче підпорядкуватися вислідові цих виборів.

НОВООБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЕВРОПЕЙСЬКОГО парляменту, який має осідок у Страсбурґу, північносхідня Франція, Піт Данкерт заповів боротьбу за зміцнення ваги й значення цього парляменту. Данкерта обрано після довгої передвиборчої боротьби між трьома кандидатами, ним, дотеперішнім президентом цього парляменту французькою письменницею Сімоне Вейль і західнім німцем Еґоном Клепшом. Дакерт — голляндець і належить до соціялістичної партії та був міністром з її рамени в соціялістичному уряді Голляндії. Европейський парлямент, який виник після створення Спільного европейського ринку як дальший крок до об'єднання Европи, дотепер не здобув більших фактичнихпрероґатив, а є тільки платформою дебат на різні теми.

В Америці

ДЕПАРТАМЕНТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА запропонував новий плян, який дасть місцевим шкільним властям більше права рішати скільки і які харчі повинні зуживати учні, які користуються з дарових обідів субсидійованих федеральним урядом. Заступник секретаря Департаменту сільського господарства Мері С. Джерет, яка завідує цією програмою, що нею користується 23 мільйони студентів, а також відповідає за розподіл харчових купонів для бідного прошарку населення, заявила, що місцеві чинники найкраще знають, як адміністрували доживною програмою і які харчі є конечні для учнів. В загальному ця шкільна програма доживлення коштуватиме федеральний уряд в 1982 році 2,5 більйона долярів. Досі шкільні власті, користуючись вказівками Департаменту сільського господарства, були змушені давати учням обід, що складався з п'ятьох страв. В новому зарядженні вже немає цієї точки, а тільки суґерується, щоб учні дістали не менше, як три страви.

ПОІНФОРМОВАНІ ОСОБИ У ВАШІНҐТОНІ заявляють, що проблема економічних санкцій проти Совєтського Союзу і Польщі все ще залишається контроверсійною серед найближчих співробітників президента Роналда Реґена. Наприклад, секретар Департаменту оборони Каспар Вайнберґер підтримує ідею збільшення санкцій, а якщо це не допоможе — виповідження економічної війни проти СССР, але державний секретар Александер Гейґ противиться такій ідеї. Становище Державного департаменту підтримує також секретар Департаменту торгівлі Малколм Болдридж.

ЗАЦІКАВЛЕНІ ЗАКОНОДАВЦІ В ОБИДВОХ палатах Конґресу і американські громадяни запитують скільки насправді втікачів з Ель Сальвадору зуміли за тихою згодою Адміністрації президента Роналда Реґена продістатись до З'єднаних Стейтів Америки і дістали тут право постійного перебування. Одні джерела, зближені до Служби імміґрації і натуралізації кажуть, що від 1980 року до ЗСА прибуло 200,000 сальвадорців; інші твердять, що це число останньо перейшло 500,000 осіб. Усі вони, як інформує журнал „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт", — прибули до цієї країни нелеґально через південнозахідні стейти ЗСА.

СЕНАТОР ЛОВЕЛЛ ВАЙКЕР, РЕСПУБЛІКАНЕЦЬ з Коннектикат, проголосив свою кандидатуру на перевибір на третю вже каденцію до Сенату. Активний 49-річний сенатор, проголошуючи свою кандидатуру, цілковито промовчав прізвище іншого республіканського кандидата, яким є Прескат Буш, брат теперішнього віцепрезидента, який вже раніше заявляв, що старатиметься про номінацію Республіканської партії на це становище.

СТУДІЯ МИСТЕЦЬКОГО СЛОВА ВШАНУЄ І. ФРАНКА

Джерзі Сити, Н. Дж. (Л. Волянська). — Це буде вечір — „Театр Франкового Слова" в Ню Йорку, це буде поклін Каменяреві України в 125-ту річницю плюс один рік більше з дня народження Івана Франка. Вечір влаштовує Студія Мистецького Слова", — розповіла в редакції щоденника у вівторок, 16-го березня, Лідія Крушельницька, акторка і педагог, мистецький керівник Студії. Вечір, під патронатом Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій великого Ню Йорку, відбудеться у неділю, 4-го квітня, в середній школі Вашінґтон Ірвінґ Гайскул, о год. 2:30 по полудні. В ньому бере участь сорок осіб — майже всі студійці, серед яких знаходимо дітей від 7-8-го року життя, далі підлітки та юнацтво, аж до дорослих зовсім студійців, тих, що 16 років тому розпочали навчатися в Студії вже з першого дня її заснування тут.

В редакції „Свободи" (зліва): Л. Крушельницька, М. Хоманчук і О. Гентіш.

Разом з Лідією Крушельницькою прибув на розмову фінансовий референт КОУАО Микола Хоманчук; згодом приєдналася до них культурно-освітня і імпрезова референтка Комітету Олена Гентіш, яка працює в адміністрації „Свободи". Переконливо пояснила Л. Крушельницька, чому не відбувся Франківський вечір у минулому році, коли був „Рік Франка", але це зовсім не шкодить, і за дотепним висловом поета-літературознавця Богдана Бойчука, рік теперішній може бути також Франківським, бо це сто двадцять п'ять років від дня народження плюс один рік більше, або коротше — „Стодвадцятип'ятиліття ще й один!" Геніяльний Франко заслужив собі від нас на спогад і поклін, — кажуть гості в редакції, щиро запрошують українців Нюйоркської Метрополії та околиць прийти і провести дві години в розкошуванні Франковим безсмертним словом.

Вечір складатиметься з двох частин. Першу частину — своєрідну біографію поета, зіткану з автобіографічної лірики поета, де він сам на сцені буде присутній (ролю Франка виконує Андрій Юзенів), уклав з глибоченним знанням Франкової творчости Б. Бойчук. Тут бере участь кілька десятків осіб. Окремі картини — гурт дітей і дитячі твори поета — „Ластівка", „Киця", „Ідилія"; потім в'язанка „Веснянок" з участю юних виконавців; сорок строф з „Паренетікону", другої частини збірки „Мій Ізмараґд", виконають десятеро молодих дівчат, що належать до старшої (останньої) кляси Студії. Загадкове грецьке слово „Паренетікон" сам Франко пояснив так: розмова, казання, що закликає до доброчинности, цноти, чесноти . Це ці „Строфи", що серед них — така страшенно часто вживана про „книги-морську глибину"...

Закінчується перша частина Вечора після дитинства, юности і кузні знання — зглиблення всіх життєвих глибин „Зів'ялим листям" („Перший жмуток", „Другий жмуток") і замикається коло безмежно сумним — „Розвійтеся з вітром, листочки зів'ялі".

Чотири групи рецитаторів, мальовничо розставлені балериною і хореографом Ромою Приймою-Богачевською. Музика скомпонована композитором Ігорем Соневицьким — тріо, в якому сам автор гратиме фортепіянову партію, а флейту і партію гобоя

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Гідна відповідь

Промова Леоніда Брежнєва, генерального секретаря КПСС і президента СССР, на конґресі совєтсь- профспілок увійде в історію, як взір типової совєтської подвійної гри. Брежнєв з одного боку запропонував припинення приміщування в Европі ракет з многонапрямними головками, але Совєтський Союз розмістив уже 300 таких ракет; він з одного боку пропонує переговорами розв'язати справу дальших зброєнь, а з другого погрожує ворожими заходами, якщо цю його пропозицію не приймуть.

Свою промову виголосив Брежнєв на форумі XVII конґресу профспілок Совєтського Союзу. Декілька днів тому відбувся такий самий Конґрес профспілок в Україні. На конґресі в Києві виступив також перший секретар комуністів України Володимир Щербицький. Він також у своїй промові говорив тільки про те, що робітники мають дати Москві і комуністичній партії, а не що вони повинні отримати за свою важку працю. Вибір робітничого профспілкового форуму для таких політичних виступів виявляє, що в обличчі великих труднощів на робітничому відтинку комуністи, а зокрема комуністи СССР, намагаються приподобатися робітникам, щоб знайти у них підтримку для своїх авантюр.

У промові Брежнєв сказав: „Я можу запевнити вас, дорогі товариші, що совєтський провід виніс рішення застосувати односторонно мораторій, на приміщування атомових ракет середнього засягу в европейській частині СССР. Ми заморожуємо під обидвома оглядами, кількісним і якісним, зброю, яка вже є приміщена. Цей мораторій буде в силі, доки ми не осягнемо порозуміння з ЗСА зредукувати атомові ракети середнього засягу, призначені для вжитку в Европі, або аж до часу, коли провідники ЗСА, нехтуючи безпекою націй, почнуть практично приміщувати в Европі ракети Першінґ 2 і крейсеруючі ракети". Цинізм і підступ тієї пропозиції очевидні, бо СССР вже такі ракети примістив, а країни НАТО щойно рішили у випадку совєтського розміщення ракет типу СС-20 приступити 1983 року до приміщення своїх — з метою привернути оборонну рівновагу.

Запаморочений теперішніми збройними перевагами Брежнєв погрозив Америці й іншим країнам НАТО: „Якщо уряди ЗСА і НАТО переведуть свої пляни примістити в Европі сотні американських ракет, здібних заатакувати цілі на території СССР, постане нова стратегічна ситуація в світі. Це змусить нас до відплатних кроків, які поставлять другу сторону, включно з Америкою та її територією, в подібну ситуацію". Прикладаючи пістолю до грудей ЗСА, як висловлюються дипломати, Брежнєв пропонує переговори. Тож, не диво, що президент Реґен і інші провідні діячі зразу окреслили промову й пропозиції Брежнєва, як пропаґанду і блеф.

Відповідати на погрози Брежнєва, було б нижче людської гідности і гідности Президента ЗСА. Президент Реґен поминув комплетною мовчанкою неполітичний і непристойний вислів Брежнєва про „відплатні кроки", а в справі мораторіюму й „замороження" пригадав йому відомі факти. Президент сказав: „Зберегти мир, зберегти його для майбутнього ми мусимо не лише заморозити продукцію нуклеарної зброї, але ми мусимо зменшити неймовірно високий рівень — тієї, що вже є. Я скажу сьогодні, як я уже сказав учора і як я вчинив виразно і ясно 18-го листопада: замороження є попросту замало, бо це не йде відповідно далеко. Совєтський Союз має тепер 300 новісіньких ракет типу СС-20 з 900 головками. Всі вони можуть поцілити пункти в цілій Европі. А НАТО має зеро континентальних ракет, які могли б поцілити СССР. Наша пропозиція, що її ми склали, на конференції в Женеві є така: ми не примістимо ніяких ракет середньої відстані в Европі, якщо Совєтський Союз погодиться здемонтувати свої цього ж роду ракети, які вже є в Европі".

Виразно, ясно, а до того треба додати і справедливо. Всі совєтські митарства, словні крутійства обраховані на обдурювання людей, на пропаґанду і на те, щоб затримати свої того роду ракети в Европі, та таким чином зберегти совєтську перевагу. А цього не може прийняти американський народ, ані ніякий інший народ, що хоче бути вільним і не хоче стати жертвою збройного нападу, або шантажу совєтських „будівничих комунізму", сиріч російських імперіялістів.

У ВАШІНҐТОНІ ПОШИРЮЮТЬСЯ ПОГОЛОСКИ, що престиж секретаря Департаменту оборони Каспара Вайнберґера дещо захитався, зокрема в Палаті Репрезентантів, яка вважала його добрим адміністратором, але він ще й досі не зумів навести „порядку" в Пентаґоні. Крім того, — кажуть політичні спостерігачі, — між Вайнберґером і державним секретарем Александром Гейґом все ще немає повної згоди, зокрема при оцінці зовнішньополітичних проблем.

Ярослав Гайвас

АМЕРИКАНСЬКО — КИТАЙСЬКА КРИЗА

Іронією долі було це, що саме в десятиріччя започаткування нормалізації і зближення між ЗСА і КНР прийшло до глибокої кризи в стосунках між цими двома державами.

Зближення між ними і зростаюча за тих десять років, — які минули від лютого 1972 року, коли тодішній президент ЗСА Ричард Ніксон відвідав Китай, — всебічна співпраця створювала зовсім нову політично-стратегічну ситуацію в світі. Особливо для історії СССР ця нова дійсність створювала зовсім невеселі вигляди. Совєтський Союз до крайніх меж використав невдачну для Америки війну у В'єтнамі, а ще більше глибоку психічну реакцію американського суспільства на неї, і почав зовсім серйозно намагатися ставати головним домінуючим чинником у світі, не зважаючи на свою відсталість у стільки й таких різних ділянках. Тісна співпраця між найміцнішою державою у світі, хоч вона не завжди вміє ту свою силу використати — ЗСА і найстаршою з найбільшим числом населенням — КНР зразу обмежували ті можливості СССР й зіштовхували його до його теперішніх нормальних меж, тобто до границь евразійського континентального масиву та ще й до того з усіма виглядами на дальше постійне скорочування і затискання і тих можливостей.

Очевидно, що якщо не знайдуть позитивного виходу з тієї кризи і обидві країни не повернуться на започаткований уже шлях постійного зближування й поглиблювання тісної співпраці, тоді Совєтський Союз, у значній мірі, знову буде мати шанси маневрів і проникання в різні закутки світу. Можливостей позитивного виходу з посталої кризи не бракує. Але не можна також виключати, що саме тепер, у десятиріччя підписання президентом Ричардом Ніксоном і прем'єром Чжоу Енлаєм шанхайського протоколу період зближення між тими двома країнами закінчиться й обидві вони підуть далі різними, не завжди паралельними шляхами, хоч відносини між ними будуть знормалізовані й ворогами вони не стануть.

Наслідки понад 22-річної аномалії, коли ЗСА не визнавали взагалі пекінського уряду — урядом Китаю й узагалі не втримували з ним будь-яких стосунків не легко переламати, зокрема тоді, коли при владі в ЗСА-консервативні елементи типу Роналда Реґена. Від 1-го жовтня 1949 року, коли китайські комуністи, заволодівши цілою територією континентального Китаю, проголосили Китайську Народну Республіку під своєю владою аж до підписання згаданого вище шанхайського протоколу між обидвома країнами існувала неприродна й недопустима в міжнародних відносинах порожнеча, яка приносила чималі шкоди їм обидвом, а з якої безмірно користала Москва.

У десятиріччя шанхайського протоколу президент Роналд Реґен вислав звернення до прем'єра китайського уряду Джао Дзіянґ, але ані Джао, ані ніякий інший китайський провідник не вислав ніякого звернення з того приводу до Вашінґтону. А тільки декілька днів пізніше, прем'єр Джао відповів Президентові ЗСА, але радше в конфліктному тоні. А Китай має дуже давню традицію у дипломатичній процедурі важити слова і поступає скоріше заобережно й тому тим більшу вимову має та його відповідь.

Причиною розходжень, що переростають у конфлікт — остров Тайван. Пекін уважає Тайван органічною й невідривною частиною Китаю. Уряд президента Реґена рішив продовжувати постачання модерної зброї урядові Тайвану так неначе б це була суверенна держава. Акцептувати — це значило для Пекіну „втратити лице", а для азійської людини, можливо, не має гіршого як власне його втратити. І Пекін заздалегідь повідомив Вашінґтон, що витягне з того факту, якщо він станеться, важкі консеквенції. Вашінґтон не взяв того до уваги, а це в очах Китаю і світу значить, що він має інші розрахунки і калькуляції, у яких Китай не є домінуючою величиною. І тому архітект розбудови порозуміння Китаю з Америкою і тісної їхньої співпраці Денґ Шіяопінґ після того сказав: Китайсько американські стосунки не є добрі", а заступник міністра закордонних справ КНР, Джонґ Сідонґ, додав до цього від себе: „Це не є перебільшення, коли скажемо, що відносини між нашими країнами станули в обличчі кризи". З різних джерел приходять вістки, які вказують на те, що поза кулісами мають місце різні заходи, щоб цю кризу закінчити. Беруть у ній участь й держави, які в приязних

(Закінчення на стор. 3)

Михайло Кучер

АФРО—ІЗРАЇЛЬСЬКЕ НАБЛИЖЕННЯ?

Французька преса і частинно американська принесли сенсаційну вістку, що ізраїльський міністер оборони Арієль Шарон відвідав Берег Слоневої Кости, Ґабон, Ліберію і Центральну Африканську Республіку. Отже — африканські країни, які не підтримують дипломатичних зв'язків з Ізраїлем.

Французький „Експрес" навіть повідомив про зміст переговорів — досить таки сенсаційних — встановлення дипломатичних відносин, воєнна допомога країнам Африки, допомога у розвитку харчової промисловости. Частина американської преси повідомила про це п. з. „Ізраїль повертає в Африку". Досі ізраїльська преса передрукувала чужі відомості без своїх коментарів. Про ізраїльську візиту повідомив президент Заїра Жозеф Мобуту — розмови були про згоду на дипломатичні відносини з Ізраїлем після погодження з іншими африканськими країнами.

Єрусалим підтвердив подорож А. Шарона, додавши, що розглядали проблеми, які цікавлять обидві сторони — загальну небезпеку, яка грозить Ізраїлеві і рівночасно державам африканського континенту, очевидно з боку Москви, що сказано не було. Варте уваги, що згадані вище африканські країни уповноважили жидівського міністра повідомити Білий Дім про загрозу совєтської експансії в Африці. Щоб побороти таку загрозу потрібне стратегічне співробітництво та зміцнення зв'язків Ізраїля з країнами чорного континенту.

Розглянено можливість довготермінових позичок на сотні мільйонів долярів, продаж ізраїльських товарів і машин, та напевно зброї.

До війни Судного Дня Ізраїль мав зв'язки з 30-ти країнами Африки. Чорні країни цінили Ізраїль, як єдину країну, що отримала незалежність після Другої світової війни і перемогла багато клопотів та вийшла на рівень розвитку економіки самих розвинених країн світу. Ізраїль допомагав країнам Африки розвивати сільське господарство, будівництво та рибальство. Жидівські компанії будували шляхи, військові вчили армію.

Коли Лєві Ешкол, голова уряду Ізраїля, відвідав країни Африки, його зустрічали тріюмфально натовпи народу. Це не сподобалося арабським країнам, які висловили невдоволення і старалися перешкодити добрим відносинам.

Коли ж 1973 року армія Ізраїля дійшла до Суезького каналу і зфорсувала його, чорні африканські країни затримали невтральність, але більшість тих країн припинили дипломатичні відносини з Ізраїлем і це значно їм пошкодило, бо все одно арабські країни піднесли ціну на нафту, чим вдарили африканську економіку. З чотирнадцяти африканських країн, які торгували з Ізраїлем, це Ґабон, Берег Слоневої Кости, Кенія, Ґана, Ніґерія та інші.

При федерації працюючих Ізраїля є інститут Азії та Африки, де в семінарах вчилися лідери професійних союзів Ґани, Заїра та Кенії. На тих курсах вчилися сотки африканців. Деякі з них пізніше стали міністрами і головами держав. Африканці вчаться у сільсько-господарських школах біля Тель Авіва і в технічних школах Ізраїля.

Досі ізраїльські посольства є тільки в Малаві, Маврикії та Свазиленді, в Кенії, Ґані, Березі Слоневої Кости, Ґабоні і Заїрі торговельні представництва.

Офіційні дипломатичні стосунки з Ізраїлем припинили б залежність чорної Африки від арабських країн. Якщо дипломатичні стосунки з Ізраїлем має Єгипет, то чому таких не може мати чорна Африка — дивуються політики.

Преса Ліберії „Савді Експрес" закликала африканські країни негайно почати дипломатичні стосунки з Ізраїлем. Ліберійський міністер закордонних справ на генеральній Асамблеї ОН заявив, що його країна готова на дипломатичні зв'язки з Ізраїлем.

За кілька місяців до поїздки Шарона, газета „Джерузалем Пост" повідомила, що директор міністерства закордонних справ Ізраїля Давид Кіхлі відвідав кілька країн чорної Африки, а французька преса писала, що до Берега Слоневої Кости, в Кенію, Лесото, Малаві і Ніґерію їздив директор міжнародних зв'язків того ж міністерства Рахаміль Тімор.

Наближенню Ізраїля до африканських країн співчуває Франція, або до якоїсь міри їх суґерувала. Про те офіційно сказав президент цієї країни Міттеран на жидівсько-французьких переговорах у Парижі.

Подібно порадив африканським країнам президент Єгипту Госні Мубарак. Можна також припустити, що ініціятива афро-ізраїльських зв'язків вийшла від африканських країн, представники яких приїзджали до Ізраїля з проханням економічної допомоги та продажу зброї. Президент Заїра Мобуту скінчив в Ізраїлі курси парашутистів і вважається приятелем Ізраїля. Мобуту запросив до одного нюйоркського готелю представників Бней-Бріта та інших жидівських організацій і повідомив про можливі дипломатичні зв'язки африканських країн з Ізраїлем.

Арабські країни роблять усе можливе, щоб не допустити до ізраїльського порозуміння з чорними країнами. На весні цього року ця важлива справа має вияснитися. Очевидно Москва також буде працювати в цьому напрямі, щоб до порозуміння не дійшло.

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: Щоб ви могли побажати нашій пресі?

ВІДПОВІДЬ: Преса, як і всяка інша галузь людської діяльности вимагає кадрів. Лице преси створюють журналістичні кадри. Які кадри, така й преса. Я б не сказав, що українська преса у вільному світі не має кадрів. Кадри є, але відсутність доброзичливої і кваліфікованої критики, з одного боку, і сприймання такої критики за особисту образу, з другого — привели до того, що ці кадри втратили вимогливість до самих себе.

Через це і зміст, і зовнішній вигляд деяких наших газет змушує бажати кращого.

Почнім з поліграфічної культури. Зовнішнє оформлення газети — це лице газети. Добре поліграфічно оформлену газету приємно взяти до рук. Оформлення газети у великій мірі залежить від метранпажа. Отже редакціям треба плекати метранпажів (ломщиків), вчити їх, дбати про їхній ріст і ставити до них певні вимоги. Варто робити екскурсії метранпажів до інших етнічних газет, краще поліграфічно оформлених, для обміну досвідом. Праця метранпажа, на мою думку, це праця творча. Метранпаж мусить шукати і знаходити нові й нові поліграфічні рішення, які б не суперечили естетичним вимогам нашої доби.

Другою точкою є коректура. Після того, як газету наберуть або складуть складачі, ці матеріяли мусить виправляти коректор. Якщо немає коректора, цей обов'язок падає на редактора чи редакторів. Газета має виглядати культурно і вчити нас культури. Якщо газета рясніє помилками, і то такими, що часом калічать зміст, значить редакція не шанує читачів, а вони й собі не мають до такої газети ні поваги, ні довір'я.

Третє — це потреба оновлення кадрів. Редакції мусять виховувати свої кадри. У такій ситуації, як еміграція, старші журналісти мали б публікувати у самій газеті відділ: „Школа газетярства", або „Школа журналістичного мистецтва". З допомогою такої рубрики можна було б вишукувати та плекати нові журналістичні кадри з числа молодшого покоління.

Четверте — це розподіл газетних матеріялів по категоріях і визначення для кожної категорії ліміту рядків, залежно від важливости даної категорії матеріялів для громадського життя. Рецензія на книжку, повідомлення про імпрезу, тощо повинні мати певний усталений обсяг. Сказане двома стами слів завжди можна, не порушивши змісту, передати одною сотнею слів.

П'яте — певні категорії матеріялів повинні мати свої певні місця у газеті. Наприклад, статтю про походження слів не можна публікувати поруч із статтею про голод на Україні, або про погром „Солідарности" у Польщі. Такий спосіб розміщення матеріялів виховує не порядок, а хаос.

Шосте — залучати письменників до журналістичної роботи.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Ще один концерт української музики

Це був заключний пополудень цього сезону в Українському Інституті Америки із „Серії українських композиторів". Таки відрадно було ствердити, що не зважаючи на погану погоду в неділю, 7-го березня ц. р., заля була виповнена, включно з деякими гістьми з Вашінґтону, ентузіястами рідної музичної культури.

У першій частині програми ми почули деякі зовсім призабуті, вдячні пісні і дуети, розстріляного поляками в 1919 році, українського композитора, диригента, суспільника і патріота, о. Остапа Нижанківського а теж знову дещо з творів його талановитого сина Нестора, який своїми композиціями прославився особливо на цих концертах.

Добре було почути в виконанні бас-баритона, А. Добрянського такі безпосередні і щирі пісні о. Остапа, як: „О не забудь" чи: „Верніться сни мої прекрасні". А вже відспівання дуетів із нашим канадським тенором Едвардом Іванком: „Люблю дивитись" і „Люба ластівочко", при постійнім фортепіяновім супроводі Т. Гринькова, було одним найприємніших моментів концерту. Тому треба співати їх частіше. Вічно свіже і зворушливе цього ж композитора до Шевченківських слів: „Минули літа молодії" проспівав Е. Іванко при переконливому фортепіяновому акомпаньяменті Т. Гринькова і скрипальки з повним тоном, Ненсі Елан (ми очікували тут Г. Стрілець). Відомо, що простуда не минає і співаків; якраз мороку з нею мав у день виступу А. Добрянський. На щастя, голос звучав ослаблено тільки в долішнім реґістрі, а середні і горішні тони виходили зовсім добре. Тенор Е. Іванко, якщо йдеться про голос, теж не мав свого найщасливішого дня (при такій неґоді і вологості співається важко взагалі). В цілому відчувалося, що голос був замало свобідний, хоча самий тембр його тенора такий гарний і фразування Іванка сповнене такої справжньої

(Продовження на ст. 3)

Марта Тарнавська

КОЦЮБИНСЬКИЙ —АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ

II

Mykhailo Kotsiubynsky „Shadows of Forgotten Ancestors", translated by Marco Carynnyk, with notes and an essay on Mykhailo Kotsiubynsky by Bogdan Rubchak, Littleton, Colorado, Ukrainian Academic Press for the Canadian Institute of Ukrainian Studies, 1981, pp. 127, $ 14.50 bound, $ 9.50 paper. (Ukrainian classics in translation, №4).

Справжнім щастям Коцюбинського, одначе, треба вважати факт, що його творчість знаходить оригінальних творчих інтерпретаторів високої кляси. На першому місці тут, звичайно, фільмар Сергій Параджанов. „Тіні забутих предків" Параджанова — це, взагалі, своєрідне мистецьке чудо. Не лиш тому, що цей шедевр кінематографії постав у совєтських умовинах, де мистецьким ідеалом є шабльон і пересіч. Але теж і тому, що тут маємо діло із явищем не частого в нас лінеарного проґресу культури, де один геніяльний твір запліднює і породжує другий... Нова англомовна книжка Коцюбинського виявила двох нових оригінальних інтерпретаторів високої кляси: ними є перекладач Марко Царинник та професор-літературознавець Богдан Рубчак.

Почнім від перекладу. Немає, мабуть, сумніву, що „Тіні забутих предків" — це найтрудніший для перекладу твір Коцюбинського. Він насичений діялектизмами та льокальним кольоритом до тієї міри, що навіть українськомовне видання „Тіней" вимагає приміток та словника незрозумілих слів. Передати у перекладі і думку, і стиль, і атмосферу, і тональність цього дуже складного, „багатоповерхового" і справді „екзотичного" твору — і передати їх так, щоб англомовний переклад читався як добрий, природно-пливучий, сучасний цікавий літературний текст — завдання виключно трудне, що може своїми перешкодами відстрашити не одного перекладача. Царинник — у противагу деяким іншим нашим активним сьогодні перекладачам, не віддає із буквальною вірністю поодиноких речень і слів; він не тримається, як це часто буває, синтакси і потоку мови українського ориґіналу. Він із великим зрозумінням та любовною увагою для твору немов малює цілі думки і картини Коцюбинського живою, багатою, поетичною англійською мовою. І цим способом, на мою думку, йому вдається схопити і суть і смак цього незвичайного в нашій літературі твору і донести їх з успіхом до сучасного англомовного читача.

Кілька прикладів:

Коцюбинський: „Ввесь світ був як казка, повна чудес, таємнича, цікава і страшна".

Царинник: „The world was like a fairy tale, miraculous, intriguing, and yet frightening."

Коцюбинський: „З чорного неба капали зорі й пливла по ньому білим шумом небесна ріка".

Царинник: „Stars would shoot down from black sky, and the Milky Way would stream forth like white river foam."

Коцюбинський: „З первовіку не було гір, лише вода... Така вода, гей би море без берегів. Та й Бог ходив водою. Але раз він уздрів, що на воді крутиться шум. — „Хто ти є?" — запитав. А вона каже: „Не знаю. Живий-сме, а ходити не можу". А то був арідник".

Царинник: „In the beginning there were no mountains, only water. The water was like a sea without shores. And God walked on the water. But once He noticed that foam was whirling on the water. „Who art thou?" Hi asked. „I do not know", it replied. „I am alive but cannot walk". That was the aridnyk".

Коцюбинський: „Безвстидна! Чого тільки вона не виробляла, ота родима відьма".

Царинник: „Yes, she was shameless! What was that born witch not capable of?"

Коцюбинський: „Він був могутній, потужний, все знав. Од його слова гинула зразу худоба, сохла й чорніла, як дим, людина; він міг наслати смерть і життя, розігнати хмару і сперти град, вогнем чорного ока спопелить ворогів і запалити в жіночому серці кохання. Він був земним богом, той Юра, що хотів Палагни, що простягав по неї руки, в яких тримає світові сили".

Царинник: „He was powerful and knew everything. A mere word from him could kill a cow or shrivel up a man. The sorcerer wielded life and death; he could drive away clouds and stop hail. The fire in his black eyes could reduce an enemy to ashes and kindle love in a woman's heart. Iura was an earthly god. His hands, which he had extended to Palahna in desire, held the forces of the world."

Коцюбинський: „Але Юра так само міцно стояв, і кучері вились на голові в нього, як у гнізді гадюки. — Ага! ти так! — крикнув Юра до хмари. — То я мушу тебе заклинати. Я заклинаю вас, громи й громовенята, тучі і тученята, я розганяю тебе, фортуно, наліво, на ліси й води... Іди, рознесися, як вітер, по світі...Розсядься й розсипся, ти тут сили не маєш..."

Царинник: „But Iura continued to stand firmly, his curly hair waving about like a nest of snakes. „Aha! So that's how thou art!" he shouted at the cloud. „Then I must exorcise thee. I exorcise you, thunder big and little, clouds big and little! Calamity, I dispel thee, to the left, to the forest and waters. Go, scatter like the wind throughout the world! Disperse and scatter! Thou hast no dominion here!"

Прикладів цих вистачає, щоб зілюструвати манеру Царинникового мистецького перекладу. Притаманна Коцюбинському стриманість і ощадність вислову стає у Царинниковому перекладі ще більш згущеною і лаконічною. Серія коротких речень підсилює драматичне напруження. Архаїзована ритуальна мова допомагає передати урочистість хвилини. Збереження льокальної термінології („aridnyk", „chuhaistyr", „trembita") затримує екзотичний кольорит, але ефективне воно саме й тому, що практиковане дуже помірковано: перекладач не піддається спокусі засипати текст більшою кількістю таких екзотичних термінів: „лісовик", „нявка", „щезник", „ватаг", „спузар", „кептар" перекладані в нього англійськими відповідниками: „forest demon", „wood nymph", „the Vanisher", „chief shepherd", „fire keeper", „jerkin". У висліді маємо повноцінний мистецький переклад, немов сам Коцюбинський заговорив до нас англійською мовою.

Нове видання „Тіней забутих предків", одначе, це фактично не одна книжка, а три. Царинників переклад займає 33 сторінки тексту. Критична розвідка про Коцюбинського, автором якої є проф. Б. Рубчак, займає 39 сторінок. Приміткам і бібліографії відділено 37 сторінок. текст, примітки й критичний есей, як бачимо, це три майже

(Закінчення на стор. 4)

Ще один концерт...

(Закінчення зі стор. 2)

щирости переживання, що була б велика шкода для нього і для нас, якби він не зумів звільнити того голосу від нищівного форсування.

З творів Нестора Нижанківського, — а було це без сумніву перше виконання у ЗСА — відспівав Добрянський з темпераментом насичену болем переживання і патетики пісню, до німецького тексту своєї, тоді ще нареченої, пізнішої дружини-буковинки, Меланії Семаки: „Воцу бін іх ервахт" чи пак „Навіщо я проснувсь" (заголовки творів на програмках треба неодмінно подавати і по-українськи!). Варто, щоб путящий поет переклав текст пісні на українську мову і це буде перлина нашого концертового репертуару. Дальше піяніст Гриньків з піднесенням заграв Несторів „Прелюд". Хоча буде ще потрібно деякі фрази більше стишити а в інших місцях зрізничкувати чіткіше динаміку гри і тут то там сповільнити дещо темпа, проте, як композиція так і виконання, зробили помітне враження на слухачів. І навіть, коли „Прелюд" — це не „Великі варіяції", не зважаючи на це, що деякі пов'язання між ними легко завважити, то, однак, це талановито написана, щиро-українська і репрезентативна наша композиція.

Другу частину концерту присвячено творчості композитора і музиколога, Зіновія Лиська, що помер у Ню Йорку 1969 року. Він займає в українській музиці вийняткове становище, завдяки своїй капітальній праці скодексування 12,000 українських народних пісень, з яких шість томів є уже давненько в руках наших культурників, а дальші мають ще вкінці появитись друком. Два його музичні твори написані в молодості, були виведені щойно на цьому концерті. На жаль, авторові ніколи в житті не пощастило почути виконання цих своїх творів. І це найкраще та найболючіше вказує на долю композицій наших музикотворців, як синів бездержавного народу.

Вислухали ми довший, оригінальний і дуже цікавий твір Лиська на три чоловічі голоси в низькому (басовому) ключі, точніше на два баритони і бас, з фортепіяном до Шевченкової поезії: „У тієї Катерини" („Катерина"). Виконавцями були Е. Іванко, початково бас, тепер баритон Стефан Шкафаровський і А. Добрянський, при фортепіяні Т. Гриньків. Ця „кантата на три голоси" створена в місті студій нашого мистця, Празі, в чисто українському характері і новочасною музичною мовою, треба вважати радше молодечою, експериментальною композицією. Вже хоч би з огляду на три низькі чоловічі голоси, які є єдиними співочими виконавцями твору. Тому, що перший баритон має дуже високу теситуру, то партію цю співав тут — тенор. Як на перший раз, виконання було зовсім поправне і публіка вислухала прапрем'єру твору з великою увагою і зацікавленням. Думаємо, що в місцях, де виконуватимуть нашу модерну музику, варто буде почути цю композицію. Е. Іванко з душею проспівав ще Лиськову обрібку лемківської, одноразової пісні: „Ой верше, мій верше".

На закінчення виконано знову вперше, оригінальну Лиськову композицію варіяційного жанру, на три скрипки і два фортепіяни. Виконували: Галя Стрілець, Ненсі Елан, Вероніка Тероян, Юліяна Осінчук і Т. Гриньків Не зважаючи на новочасну музичну побудову, твір легко сприємливий і дуже ефектовний. Можна б сказати навіть, що щоб почути саму тільки цю композицію, варто було прибути на цей концерт.

На імпрезі, між слухачами, була і вдова по композиторові, колишня учасниця хору Кошиця, меццосопрано-солістка, Евдокія Лисько, яку публіка наприкінці привітала оплесками. Про скромну сестру композитора, що теж сиділа між слухачами, чомусь забуто. Проте нашим учасникам імпрез варто би таки вже засвоїти собі звичай, що найглибший вияв пошани підкреслюємо, крім оплесків, ще повстанням із місць. Це чиниться дуже рідко і тільки вийнятково, та оце саме і була така ситуація, що вимагала повстання із місць для дійсної пошани пам'яті великого імені д-ра Зіновія Лиська.

По закінченні концерту спонтанні і гучні хвилі оплесків викликали кількакратно виконавців перед слухачів. Сподіваймось, що наступний, концертовий сезон Інституту, вагомий для української культури, буде ще кращий та ще успішніший.

Теодор Терен-Юськів

Американсько-китайська...

(Продовження зі стор. 2)

відносинах з одною, чи другою стороною, або з обидвома.

Однак занадто великий надій з тим пов'язувати не можна. По американському боці виявилися великі внутрішні сили з найближчого оточення Президента, які не захоплені занадто тісною співпрацею з КНР, а по боці лідерів КНР також почали виникати сумніви. Насамперед, лідери комуністичного Китаю не лише пов'язані глибоким переконанням з комунізмом, вони також власне на комуністичній доктрині почали вже будувати свої впливи в світі й свою політику.

Комуністичний Китай уже 25 років тому пробував вийти на ширшу світову арену й мав чималі успіхи. Базою тих успіхів була його ставка на країни Третього світу, на тих, що щойно постали, або пробували вирватися з нужди і слабостей. На конференції в Бандунгу, Індонезія, 1955 року, прем'єр КНР Джоу Енлай разом з Тітом, Пандітом Неру й іншими створив бльок Третього світу, який подавав великі надії на розвиток і на поширення впливів у світі. Одначе „великий скок уперед", потім „велика культурна революція" і подібне зірвали ту політичну лінію, КНР ізолювалася, а Третім світом заінтересувалася Москва й довела до такого абсурду, що її оперативник Фідель Кастро став його лідером.

Приблизно в тому самому часі, коли почали псуватися стосунки між ЗСА і КНР, китайські репрезентанти на міжнародній арені зачали щораз виразніше повертатися до Третього світу. Їхні виступи на форумі ОН та на інших форумах показали, що, хоч з трудом, але поволі, наполегливою акцією, Китай може оживити свої колишні впливи. Тепер китайська преса, як і китайські дипломати, одним віддихом ставлять поруч „американський і совєтський гегемонізм", але все таки з великим відрізненням. Москву вони завжди підкреслюють, як ворога число один, з яким в першу чергу треба дати собі раду і проти нього звернути всі свої сили.

Таким чином, відходячи від „американської альтернативи", щойно майбутнє покаже як далеко, Китай аж ніяк не бере до уваги „російської альтернативи". Навпаки, він вибирає свою власну, незалежну, але все таки в першу чергу спрямовану проти СССР, альтернативу. Сьогодні ще завчасно предбачувати, чи це дефінітивне, та чи направду не пощастить привернути американсько-китайські відносини на попередній курс, а як ні, то як далеко Китаєві вдасться без американської підтримки й тіснішого пов'язання з ЗСА переломлювати власну відсталість і слабості, але якраз тепер його курс є на „третю альтернативу".

ЗБОРИ УККА У У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па. (Відділ УККА). — Як нас інформують, пересунені Звичайні загально збори Відділу УККА через Патріярші святкування з 7-го березня 1982 року відбудуться тут у суботу, 27-го березня 1982 року, у приміщеннях УСО „Тризуб", при 4932 Н. Брод вулиці. Початок зборів заповіджено на год. 2-гу по полудні.

Річні збори включатимуть звітування керівних органів, що їх очолює проф. Петро Стерчо, уділення абсолюторії та вибори нових керівних органів. Як інформують з канцелярії Відділу УККА, у Зборах мають право брати участь представники членських організацій Відділу УККА та всі українські громадяни Філядельфії, які вплатили свій національний даток й активно працюють в суспільно-громадському житті на терені Філядельфії. Від організацій, які мають по 100 членів, має право брати участь один делегат, а від більших по два делегати. Самі делегати повинні мати вплачений національний даток до Відділу УККА.

ВИПРАВЛЕННЯ АДРЕСИ

В інформаційній статті „Напередодні зустрічі громадян Золочівщини" з 9-го березня ц.р. трапилася друкарська помилка в адресі. Має бути: Zolochiv Banquent Committee, 77 Leggett Ave, Weston, Ont. M9P IX5, Canada.

В ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ БАТЬКА

бл. п.

Проф. ВОЛОДИМИРА ВОВЧКО-КУЛЬЧИЦЬКОГО

складаю:

$100.00 .... на Церкву в Люрді
$100.00 .... на Собор Пресв. Родини у Вашинґтоні

Ліда КУЛЬЧИЦЬКА ҐІФФЛЕР

Дня 21-го березня 1982 року з Волі Всевишнього, несподівано, відійшла у Вічність на 88-му році життя,

сл. п.

МЕЛАНІЯ ДОБРОМІЛЬСКА з дому ТИЧУН

народжена на Солакьщині, Галичина.

У вівторок, 23-го березня 1982 р., о год. 7-ій веч. буде відправлений ПАРАСТАС у похоронному заведенні Дановского в Рівергеді, Н. Й.

В середу, 24-го березня 1982 р., о год. 9-ій ранку — ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА в українській католицькій церкві св. Івана Хрестителя в Рівергеді, Л. Ай. Потім тіло Покійної буде поховане на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.,

про що повідомляють Кревних, Приятелів і Знайомих —

горем прибиті:

ОЛЕКСАНДЕР ГЛУШКО — шваґер
ЕВА ЛАСКОВСЬКА — внучка
І РОДИНА

Для вшанування 50-ліття подружжя

Емілії та Степана Воляників

складаємо 500.00 долярів на потреби Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету.

НАДІЯ з ВОЛЯНИКІВ і МИКОЛА ДЕЙЧАКІВСЬКІ

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ

УКРАЇНСЬКОЇ КРЕДИТОВОЇ КООПЕРАТИВИ „САМОПОМІЧ" в Нюарку, Ню Джерзі

відбудуться

в суботу, 27-го березня 1982 року, о год. 6-ій веч.

в залі Українського Народного Дому
140 Проспект Авеню
Ірвінґтон, Н. Дж.

Звичайний порядок нарад, вибір трьох членів до Ради Директорів та одного члена до Кредитового Комітету.

Окремих повідомлень не висилається.

Просимо прибути численно на Річні збори.

РАДА ДИРЕКТОРІВ

Замість квітів на могилу Батька наших Приятелів і Рідних Лярпси і д-ра Іларіона Чолганів

бл. п. д-ра Івана Жовніровича

довголітнього лікаря на рідних землях та Рочестері, Н. Й., складаємо на УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ГАРВАРДСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ жертву на ціль видання книжки голод 1933 р.

О. і З. Бабюки	$50.00
А. і Б. Бойчуки	25.00
А. і Л. Добрянські	25.00
Л. і Р. Домбчевські	50.00
І. і А. Дзеровичі	25.00
В. і Я. Кріштальські	50.00
В. і Ю. Кушніри	25.00
Ю. Мацик	10.00
А. і В. Петришини	20.00
М. і С. Скрибайли	25.00
Т. і А. Тершаківці	25.00
М. і Б. Цимбалісті	20.00
Н. і М. Шміґлі	25.00
Л., Р., К. Чолгани (внуки)	25.00
Разом	$400.00
Д-р Марія Кознарська на „Лікарський Вісник"	$30.00

Управа Іллинойського Відділу Українського Лікарського Товариства Північної Америки

ділиться сумною вісткою з Членами, що в четвер, 18-го березня 1982 року помер

бл. п.

Д-р ЮРІЙ ГОРОДИЛОВСЬКИЙ

довголітній член Відділу Іллиной.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибитій Дружині і Дітям, висловлюємо глибоке співчуття.

Родина просить замість квітів складати пожертви на фонд „Лікарського Вісника".

Управа Відділу Іллиной УЛТПА

В глибокій жалобі й з великим болем серця повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих та сотні був. учнів і вихованців, що 16-го лютого 1982 р. в м. Здунська Воля, Польща, відійшов у Вічність на 96-му році життя

наш Найдорожчий

БАТЬКО, ДІДУСЬ І ПРАДІДУСЬ

бл. п.

ЛЕОНІД ФЕДОРОВИЧ ЛІСОВСЬКИЙ

був. учитель на Волині і в Польщі, нар. 16-го червня 1886 року в м. Волочиску над Збручем, Україна.

ПОХОРОН відбувся 18-го лютого 1982 року з православної церкви Преображення Господнього в м. Плоцку, Польща, на парафіяльний цвинтар, де спочиває наша Незабутня Мама, Бабуся й Прабабуся бл. п. Надія Назаріївна Лісовська.

Прибиті горем і засмучені:

син — ДМИТРО з дружиною ВАЛЕНТИНОЮ
донька — МАРІЯ з мужем ЮРІЄМ ОЛЕСНИЦЬКИМ і донькою НАДІЄЮ
внук — БОГДАН з дружиною МАРІЄЮ і дітьми: МИКОЛОЮ, ДАНИЛОМ, ТАРАСОМ і ПЕТРУСЕМ
внук — ЯРОСЛАВ з дружиною КЕЙ і дітьми: ШЕЛЛИ, ВАЛЕНТИНОЮ і ТИМОФІЄМ
та ближча і дальша Родина в США, Україні і Польщі

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

повідомляє з глибоким жалем, що її Почесна Членка в Торонто, Канада,

бл. п.

МАРІЯ з РУДИХ СОЛОНИНКА

відійшла у Вічність дня 26-го лютого 1982 року.

Народжена 1912 р. у Тернополі, де закінчила середню освіту і була членкою Пласту, Т-ва Сокіл, Відродження і Молодої Громади. Заарештована за приналежність до ОУН і засуджена в 1937 р. на 3 роки. Одружившись із Василем Солонинкою цілою родиною вийшла на еміґрацію. Осівши в Канаді стала референткою жіночих справ в Управі Ліґи Визволення України, а коли створилось Об'єднання Жінок, стала його головою у 1953 р. Була членкою Фінансової Комісії СФУЖО і причинилась до розбудови цієї установи. Належала до дирекції постійної виставки українського народного мистецтва в Каса Лома. Від 1954 р. редаґувала жіночу сторінку в „Гомоні України" і належала до Асоціяції Журналісток при СФУЖО. У 1976 р. її вибрано Почесною Головою ОЖ ЛВУ, а в 1977 р. Почесною Членкою СФУЖО.

УПРАВА СФУЖО

НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

З НАГОДИ ВІДЗНАЧЕННЯ СВОГО 10-ЛІТТЯ

має шану запросити Вас на

ДОПОВІДЬ мґра ВАСИЛЯ СОСЯКА

НА ТЕМУ:

ПОХОДЖЕННЯ І ЗНАЧЕННЯ СЛОВА КОЗАК

Вступне слово про НДТУТ .... Д-р КОСТЬ ЦЕРКЕВИЧ
Координатор конференції .... Д-р ІГОР ГУРИН

Конференція відбудеться

в неділю, 28-го березня 1982 р., о год. 2-ій по пол.
Дім Українського Визвольного Фронту
136 Друга Авеню, 2-ий поверх

Наступна доповідь: Проф. Олександер Домбровський — „Ранньо-історичні етапи виникнення Києва", що відбудеться 4-го квітня, о 2-ій год. по пол.

Повідомляємо Приятелів і Знайомих, що дня 6-го березня 1982 року відійшов, ненадійно, від нас у вічність на 72-му році життя

наш Незабутній БАТЬКО

св. п. БОРИС ГОЛОВІНСЬКИЙ

Похорон відбувся дня 9-го березня 1982 року.

Дякуємо Родині, Приятелям родинного міста Покійного, Знайомим та нашим Пластовим Друзям за участь у Панахидах і похоронних обрядах.

З осібна дякуємо о. крил. Любомирові Мудрому та о. крил. Антонові Кучмі за відправи Панахид і похоронів та за щиру моральну опіку.

Подяка п. проф. Тимішові Білостоцькому за звеличання похоронних обрядів.

Панові Романові Крупці за прощальну промову від Парафіян та Товариства за Патріярхальний Устрій.

Під час поминальної тризни переведено у пам'ять Покійного, збірку на Патріярший Фонд, на який зложили:

по 100 дол. — Євген і Богданна Титли;
по 50 дол. — Родина Вороневичів, Ольга Титла, Стефан і Катерина Шуї, Богдан і Галина Титли;
по 40 дол. — Роман і Мирослава Савицькі;
по 30 дол. — Михайло і Марія Савицькі;
по 25 дол. — Маркіян і Наталка Титли;
по 20 дол. — проф. Тиміш Білостоцький, Ольга Овсянецька, Юрій Головінський;
по 10 дол. — Ярослав і Марія Тимочки, Зиновія і Мирон Кулиничі, Ольга Кучма, о. крил. Антін Кучма, Іван і Оля Черкас, Ля Белла похоронне заведення, Теҗля Щудло.

На будову Української Католицької Церкви в Люрді зложили:

Іван і Оля Черкас	$100.00
Стефан і Катерина Шуї	30.00
Петро Ратич	15.00

Дякуємо за пожертви на Служби Божі, молитви та вислови співчуття. Нехай Бог винагородить Вас за це.

ЮРІЙ — син
МИРОСЛАВА — донька
та ціла Родина

З глибоким смутком повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в четвер, 18-го березня 1982 р., у вечірніх годинах, відійшов у Вічність, несподівано, на серцевий удар

наш Найдорожчий і Назабутній

МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО І ЗЯТЬ

бл. п. д-р мед.

ЮРІЙ ГОРОДИЛОВСЬКИЙ

довголітній Голова Комітету Оборони Традицій Української католицької Церкви в Чикаґо та довголітній член Парафіяльної Ради при церкві св. Володимира і Ольги в Чикаґо, Ілл.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ були відслужені в дні 22-го березня 1982 року в церкві св. Володимира і Ольги в Чикаґо, Ілл.

Похоронений на цвинтарі св. Миколая.

Горем прибиті:

дружина — ОРИСЯ
доньки:
ЗОРЯННА СТАХІВ з донею ТАНЕЮ
МАРТА з мужем РОМАНОМ КОЗИЦЬКИМ
теща — ГАЛИНА БУРКО
тета — СОФІЯ НЕСТОРОВИЧ
свати — МАРІЯ і МИКОЛА КОЗИЦЬКІ зі сином БОДАНОМ
о. крил. ЛЮБОМИР МУДРИЙ з родиною
Родина — д-ра ІВАНА і ОКСАНИ ГАЛИЦЬКИХ
Родина — РАБІЇВ
Родина — ВЕРТИПОРОХІВ
Родина — МАКАРІВ
Ближча і дальша Родина в Америці, Канаді і Україні

Українське Патріярхальне Товариство в ЗСА — Відділ в Ню Йорку

запрошує на ДОПОВІДЬ

Оцінка ювілейних святкувань та їх значення для розвитку нашої Церкви

яку виголосить

МИКОЛА ГАЛІВ

Доповідь відбудеться в неділю, 28-го березня 1982 р., о год. 1:30 по пол. у великій залі Українського Народного Дому, 142 Друга Авеню в Ню Йорку

Після доповіді — запити.

ЗАПРОШУЄМО ДО ЧИСЛЕННОЇ УЧАСТИ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО!

УПРАВА

Свято Героїнь у Клівленді

Щороку у лютому всі жіночі організації Клівленду — Союз Українок, Український Золотий Хрест, Православне Сестрицтво, і ОЖ ОЧСУ, спільно влаштовують Свято Героїнь, яке ротаційно очолює одна з цих організацій.

У цьому році припала черга на наш 8-ий Відділ УЗХ ім. Олени Теліги у 40-річчя її геройської смерти.

Настав день 21-го лютого. Перед полуднем наша голова в супроводі делеґації поїхала на летовище, де квітами вітала гостю Надію Світличну, а опісля забрала її до себе на гостинний обід, а звідти на Свято.

Панахиду за душі героїнь з посвяченням колива відслужили отці-парохи українських церков: о. шамбелян Михайло Федорович, від католицької, а о. митрат Степан Ганкевич від православної, у співслуженні маестра Євгена Садовського. Голови жіночих організацій стояли з горіючими свічками, зліва — Маруся Попович від УЗХ і Мирослава Зорій від ОЖ ОЧСУ, а справа — Анна Ганкевич від православного Сестрицтва й Ірина Кашубинська від СУА.

Слідував обряд роздачі колива, який пояснила І. Кашубинська, а приступаючим у черзі всім людям подавали голови по ложечці. На сцені виднів портрет Олени Теліги, прикрашений вишиваним рушником. На сцену вийшла голова УЗХ М. Попович і коротко розповіла про ідейність патронки Відділу Олени Теліги і її геройську смерть — перед 40-ма роками розстріляна зі своїм чоловіком в Києві німецькою окупаційною владою. Тому вшановуємо її світлу пам'ять і всіх героїнь вставанням з місць і хвилиною мовчанки.

Наспів час подати порядок програми, привітати гостей і представити бесідницю Надію Світличну, яку публіка привітала довготривалими оплесками, аж голова попросила її до слова.

На вступі Н. Світлична вшанувала пам'ять героїні Олени Теліги та порівняла її з особисто їй добре знаною героїнею-мисткинею Аллою Горською, яка перейшла до історії як героїня найновіших років.

Опісля Н. Світлична оповіла зворушливі епізоди зі своїх особистих пережиттів і страхіть тюремного життя, включно зі засланням, зворушивши своїх слухачів. Вона розповіла, що разом ув'язненим жінці з чоловіком в одному таборі не дозволено було побачитися, а навіть опісля, коли вже мертвим привезли, то навіть не дозволили його дружині побачити тіло. Самі похоронили, а на землі в ямці помістили номер.

З того видно, що там навіть найелементарніший людський гуманізм не існує.

Далі бесідниця подала імена багатьох жінок-співучасниць того тюремного горя, як, наприклад, Катю Зарицьку, націоналістку ОУН зі Львова, яку вона особисто добре знала і яка все життя просиділа по тюрмах, засуджена на 25 років, а тільки чотири місяці була на волі. К. Зарицька має сина, який народився у тюрмі, а тепер є художником. На жаль, жорстока совєтська влада не дозволила Каті бути разом зі старенькою мамою, ані зі сином. Потім Н. Світлична згадала ще Дарку Гусяк і Дидик, які засуджені на довгоречинцеві кари в тюрмі, по 25-ть років кожна.

Бесідниця підкреслила, що ідея тих ув'язнених жінок — це „жертвувати своє життя за життя"; не втратити любов до людей, але своєю героїчною поставою супроти гнобителів, лишити добру пам'ять по собі, завжди і всюди, — на доказ свого шляхетного українського походження. Героїнь були тисячі, гинули вони в Сибіру, по тюрмах і засланнях, але в'язні совєтських концентраційних таборів живуть там з'єднано й дружньо. Вона навела приклад Свят-Вечора у Мордовії.

Разом з українцями, — розповідала далі Світлична, — відбувала заслання одна жидівка, яка навчилася співати українських пісень, та наспівала їх на тасьму вже на волі. Бесідниця заграла з тасьми одну з тих пісень „Мені лиш мами жаль", яка зворушила присутніх до сліз.

На закінчення бесідниця зупинилась над питанням, кому є тяжче, чи тим, які сидять за ґратами, чи тим, що відпроваджують своїх рідних за ґрати? Терплять всі, в'зні і рідня-нарід. Своє слово закінчила Н. Світлична віршем свого брата, який він присвятив Раїсі Мороз.

Потім молоденький скрипаль Олег Махлай заграв скрипкове сольо Кончерто ч. 1 Зайца; Христина Сушко продеклямувала вірш Олени Теліги „Поворот," а солістка Зірка Шокулюк проспівала дві пісні — „Я бачив, як вітер берізку зломив" і „Веснівку" М. Шашкевича-Матюка при фортепіяновім супроводі Марти Самійленко.

Надзвичайною новістю програми був „Голодний обід" — чай і чорний хліб, на зразок харчування політичних в'язнів у тюрмах і на засланнях чи таборах праці. У цей спосіб ми духово злучилися з ними, щоб хоч у кількох хвилинах відчути біль і горе тюремних злиднів ув'язнених на десятки років.

Під час голодного обіду Марта Бігун-Ковч відчитала „Привіт на День Героїнь" запрошуючи до почесного стола, визначних жінок України, почавши від княгині Ольги, продовж цілої історії, аж до героїнь найновіших часів. Ця річ є дійсно монументальної вартости, бо підносить вартість і значення жінки до висот в житті народу.

Опісля Ірина Кашубинська висвітлила 40 прозірок з поясненнями з книжки „Нездоланий Дух", українського видавництва „Смолоскип", на яких були репродукції вишивок, жінок-героїнь в концтаборах в Мордовії, їхні знімки. Прозірки виконало подружжя Говиковичі, дбайливо і безкоштовно, за що належиться їм наша щира подяка.

На закінчення з образом на екрані спільного Різдва українських дисидентів в 1972 році в Мордовії відспівано молитву-гимн „Боже, вислухай благання."

Всупереч несприятливій погоді, Свято відбулося дуже гідно й успішно.

М.Р.

Коцюбинський...

(Продовження зі стор. 2)

однакові своїм розміром частини. Вони разом творять гармонійну цілість, але в той же час кожна з них могла б за певних умов появитися як окрема книжка. Бо навіть примітки до тексту — це не звичайні в таких випадках посилання до джерел та пояснення окремих слів і фраз — це ціла антропологічна студія про Гуцульщину.

На основі етнологічних матеріялів Володимира Шухевича, Антона Онищука та Володимира Гнатюка — матеріялів, що ними з ретельністю наукового дослідника користувався і сам автор „Тіней забутих предків"— Богдан Рубчак зладив захоплюючий огляд гуцульської демонології. Прочитавши Рубчакові „примітки", читач починає по-новому сприймати і розуміти твір, набирається ще більшого подиву й пошани для Коцюбинського як письменника, і попадає у фасцинуючий полон пантеїстичного світу гуцулів, де панує всесильний міт минулого.

Критична розвідка про творчість Михайла Коцюбинського називається „The Music of Satan and the Bedeviled World" — „Музика сатани і заворожений світ". Складний, інтриґуючий заголовок віддзеркалює вірно складність та ориґінальність есею професора Рубчака. Попробую зреасумувати основні його тези: „Тіні забутих предків", як і більшість інших творів Коцюбинського, постали із високого напруження, що його викликали роздвоєння і конфлікти в ментальності письменника: з одного боку — почуття обовязку з нахилом до самопосвяти, другого — ледве стримувана туга вирватись у безконечну свободу поетичної мрії; або знову ж: глибоке почуття самотности й відчужености і свідомо відокремлений світ власного „я" — поряд із бажанням пробитись крізь прозору тверду стіну, щоб встановити живий зв'язок із людьми; та ще: — плекана педантична зовнішність, чистота довкілля, упорядкованість і безстороння байдужість природи — і як контраст — нуртуючі пристрасті, піт і кров реальної живої і живучої людини. Зудар цих суперечностей давав наснагу творчості письменника і віддзеркалений у тематиці багатьох його творі».

Професор Рубчак зупиняється і на біографічних моментах, і на стилістиці Коцюбинського (підкреслюючи, зокрема, малярські та музичні прийоми), але головна його увага на елементах тематичної структури, що повторяється у творчості письменника, і на його життєвій і мистецькій філософії. Світ активної дії — і світ мрії, мистецтво — і реальне життя, письменник — і людина, існують у Коцюбинського на інших площинах, окремо і відчужено. Лиш половина серця б'ється у грудях у героя одного з оповідань Коцюбинського (фраґмент „Сон" із циклу „З глибин") і він приречений все життя шукати поєднання із другою половиною. Чи не є призначенням поета, запитує Рубчак, залишитися неповним, завжди шукаючи другу половину свого серця? І чи не є цей пошук самою суттю творчости, тоді як завершення його несе духову смерть? У „Тінях забутих предків" поетова мандрівка до меж буття — це пакт із дияволом. Іванове поетичне покликання визначує його як вибранця, дозволяє йому чути й творити музику, якої не знають і не чують звичайні смертники, але воно одразу ж і прирікає його на кару. Дар поезії у Коцюбинського інтерпретується як своєрідне прокляття. Заздрісний світ не може терпіти окремішности, відділення поета. Марічка земна муза Іванова, гуманізує його творчість: вона схоплює надземську арідникову музику в ритміку простих і радісних слів людської мови. Марічка, на думку Рубчака, символізує часткову розв'язку конфлікту: своєрідний компроміс між обов'язком до людей і чистим мистецтвом.

Англомовне видання „Тіней забутих предків" — у противагу до совєтських книг Коцюбинського — не подумане як популярний бестселер для масового читача. Це — академічного типу видання, що розраховує на студента української літератури або літературознавця. Проте навіть у такому академічному виданні недоречними здаються надмірно часті посилання в самому тексті перекладу (на сторінці 10-ій, наприклад в одному тільки реченні є їх чотири!). Книжка має п'ятисторінкову вибрану бібліографію, але не має, на жаль, тематичного покажчика, ані теж проглядного поазбучного словничка незрозумілих слів. Обкладинка прикрашена рисунком, але ніде не позначено, хто є автором цього мистецького оформлення. Друк книжки солідний і читкий, хоч було б значно краще, якби сам текст оповідання був друкований іншим, більшим і не так стисненим шрифтом. Особливою елеґантністю книжка похвалитися не може, але це вже лиш питання більшого видавничого розмаху, більших коштів.

Покищо треба ствердити: видання академічне, на висоті, і за нього належиться признання і подяка і Академічному Видавництву, і Канадському Інститутові, і редакторові серії Юрієві Луцькому. А на майбутнє хочеться і трішки помріяти: тепер коли найтрудніші льоди проломано, коли є вже і знаменитий переклад, і високої кляси критичний есей, може успіх і поширення цієї книжки дозволять колись і на інші її видання? Люксусові, ілюстровані? Якщо не у зовсім новому мистецькому оформленні, то може із репродукціями раніше друкованих ілюстрацій? У Державному Видавництві України в році 1929 появилося було видання „Тіней забутих предків" із передмовою А. Крушельницького, що включало 68 прегарних своєю простотою і вникливістю кселографій Олени Кульчицької. Це досить рідкісне на сьогоднішній час видання ще можна знайти в деяких великих бібліотеках Америки. Який елеґантний можна б зладити том, використовуючи це мистецьке оформлення!

НА ФРОНТІ ІРАКСЬКО-ІРАНСЬКОЇ ВІЙНИ почалися пожвавлені сутички, а одночасно з тим командування обидвох сторін почало видавати воєнні комунікати про свої перемоги. Зі змісту тих комунікатів не можна пізнати правдивої картини й щойно інформації закордонних спостерігачів допоможуть докладніше зорієнтуватися у теперішній ситуації. Іракське командування подало, що його збройні сили на протязі останніх 24-ох годин вбили 943 іранців, а іранське командування подало, що з його боку втрати є мінімальні, а зате іранські частини вбили 413 іракців.

Студентський клюб при ст. Джанс університеті розпочав працю

Джамейка, Н. Й. — Український студентський клюб при ст. Джанс університеті, під керівництвом Михайла Худика, президент, Романа Яремчука і Ярослава Саленка, віцепрезиденти, Дані Плішак, секретарка та Марти Йовик, касир, розпочав активну працю і заплянував цілий ряд імпрез на весняний сезон. Клюб візьме участь в цьогорічному культурному тижні, що його кожного року влаштовує університет, включаючи у програму етнічні виступи, у яких братимуть участь також українські мистецькі одиниці.

У середу, 24-го березня ц.р., Студентський клюб влаштовує від 10-ої години ранку до 3-ої по полудні так званий „День українських страв" у Студентському центрі, під час якого буде теж продемонстровано техніку розмальовування великодніх писанок. Також цього ж дня від год. 12-1 в конференційній залі А о. Тарас Ґалонзка, секретар Владики Василя Лостена, єпископа Стемфордської епархії, виголосить інформаційну доповідь про тисячоліття хрищення України. В п'ятницю, 26-го березня, УС-Клюб візьме участь у міжнародному вечорі, який триватиме від 8-ої вечора до 2-ої над ранком. З української сторони у мистецькій програмі виступатимуть: танцювальний ансамбль „Скоморохи" з Гемпстеду, Лонг Айленд, і ансамбль бандуристів. Будуть також українські страви. Вступи — 4 доляри замовлені заздалегідь і 5 долярів при дверях.

За дальшими інформаціями треба телефонувати до Михайла Худика на число телефону (212) 777-4443 (вечором).

Студія...

(Продовження зі стор. 1)

— гості музиканти. Світло, скероване підкреслено на кожну групу, — про світло дбає Юрко Гречило. Продумано-відповідні костюми — Марійка Шуст. Допомагають у виведенні першої частини і інші особи.

„Після короткої перерви, — далі розповідає невтомна і завжди обов'язкова, ініціятивна і повна віри у велич українського слова, у геніяльного майстра цього слова — Франка, Л. Крушельницька, — буде знову поновлений на сцені ,Іван Вишенський', поруч ,Мойсея' — це апогей його титанічного труду і релігійно-політичної наснаги". Дійсно поему „Іван Вишенський" дехто з глибоких знавців творчости Франка уважає „найглибшою його поемою".

„Іван Вишенський" відновлено з майже тією обсадою, що кілька років тому: в заголовній ролі виступить Аскольд Лозинський, у ролі Ігумена — Андрій Прятка. Беруть участь тут теж десять дівчат-студійок. Хореографію виконала Рома Прийма-Богачевська, яка постійно і безперебійно працює із Студією Мистецького Слова, багато чим спричинюючись до успіхів вистав і концертів Студії. Л. Крушельницька без міри вдячна прімабалерині і педагогові-хореографові, як і не менші слова подяки йдуть на адресу д-ра І. Соневицького, що також завжди зі Студією. Тепер важливо одне, — щоб „дописала громада". Щоб вшанувала як слід „такого велетня духу, яким був Франко, а якого так рідко святкуємо", — каже пані Лідія не без докору.

Вона і її Студія, проте, Франка не забули, і тому буде ось цей Вечір — „Театр Франкового Слова"; тому запрошує Л. Крушельницька: треба прийти і пройти шістдесятирічний життєвий шлях великого Франка, поданий у театральному вияві. Вступи — 4 доляри, 5 дол. і 7 дол.

З подивом слухається і про інші проєкти, які Студія здійснює вже тепер. Вона готується до осінньої прем'єри „Траянових дітей" Наталі Забіли, віршованої п'єси сучасної української письменниці під займанщиною, написаної для відзначення двотисячоліття Києва. Одноразово розпочато працю над п'єсою „Слуга двох панів", комедією славнозвісного Карльо Ґольдоні, італійського драматурга; і опрацьовується „Казки про мару" та „Мандрівку серця" Ліни Костенко.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 28-го БЕРЕЗНЯ 1982 р.

Асторія, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Миколая — 5-ий Відділ, о год. 4:30 по пол. в церковному приміщенні при 37-09 31-ша Авеню. На порядку денному: звітування управи Відділу, фінансові звіти, обговорення справ 30-ої Конвенції УНС. Проситься чл. прибути і вирівняти свої залеглості. — В. Левенець, голова, М. Хоманчук, секр.